

Regionalno *moot court* natjecanje iz ljudskih prava (Beograd, 13.-15. travnja 2007.)

Tradicija ovog natjecanja potječe iz skandinavskih država, gdje se uspješno održava još od 1984.¹ Kako je Švedski helsinški odbor za ljudska prava posljednjih godina zadužen za promoviranje ljudskih prava i civilnog društva u zemljama naše regije, u okviru svojih aktivnosti, krenulo se i u organizaciju *moot court* natjecanja, koje se ove godine prvi put održalo u Beogradu od 13. do 15. travnja. Glavni ciljevi ovog natjecanja su slijedeći: naučiti studente sastavljanju podnesaka *Europskom sudu za ljudska prava* u Strasbourgu, jačanje analitičkih i retoričkih vještina te pravne argumentacije, edukacija o europskom humanitarnom pravu, čiji su osnovni izvori *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* i pripadajući protokoli, a od posebne važnosti jest upoznavanje studenata s bogatom praksom tog suda. Kao poseban cilj organizator je naveo poticanje profesora i asistenata pravnih fakulteta da rade sa studentima pripremajući ih za natjecanje, te da tako i sami produbljuju svoje znanje o europskom sustavu zaštite ljudskih prava.

Na našem fakultetu pripreme za natjecanje vodila je prof. dr. sc. Zlata Đurđević, čije su nam upute i sugestije te potpora bile od velike važnosti, a kvaliteti ovih priprema pridonio je i znanstveni novak Marin Bonačić. Članovi našeg tima bili su podijeljeni u dvije skupine: jedni su zastupali podnositelja zahtjeva (aplikanta), a drugi su zastupali državu. Podnositelja zahtjeva zastupali su: Zoran Burić, Ivana Šeparović, Morana Miljanović, Aleksandar Maršavelski i Dora Komparić. S druge strane, državu su zastupali: Ana-Marija Žužul, Fran Pelicarić, Marija Vučurević, Hrvoje Kopasić i Branko Kirin.

Za potrebe ovog natjecanja, analogno tradiciji skandinavskih zemalja, na Pravnom fakultetu u Zagrebu osnovan je i *moot court* klub »*Vladimir Bayer*«, u čast našem istaknutom profesoru kaznenog procesnog prava. Za predsjednika kluba izabrali smo prof. dr. sc. Davora Krapca.

Osim našeg kluba »*Vladimir Bayer*« iz Zagreba, na ovom natjecanju sudjelovali su klubovi pravnih fakulteta iz Novog Sada, Beograda, Banja Luke, Kragujevca, Sarajeva, Niša, Novog Pazara, Podgorice, Skopja i Tetova.

Natjecanje je bilo podijeljeno u dvije faze. Prva faza sastojala se u pisanju podnesaka prema zamišljenom slučaju (sastavljenom na engleskom jeziku) koji smo dobili od orga-

¹ Naravno, ovdje se godina 1984. odnosi konkretno na ovaj tip simulacije suđenja, koji se u skandinavskim državama naziva *Praktisk Europaprocess*, a ne općenito na *moot court* kao oblik izvannastavne aktivnosti budućih pravnika. Naime, općepoznato je da *moot court* potječe iz Engleske (a ne iz skandinavskih zemalja). U povijesnim izvorima korijene *moot court*-a nalazimo u srednjovjekovnoj Engleskoj još davne 997. godine, a kao uobičajena praksa pojavljuju se u 14. st. u poznatim engleskim *Inns of Court* (v. Rachid M.A. / Knerr Ch.R., *Brief History of Moot Court: Britain and U.S.*, Galveston, TX, 2000.).

nizatora natjecanja. Imali smo oko mjesec dana da napišemo zahtjev *Europskom sudu za ljudska prava* i odgovor države na njega. Glavni dio literature koja nam je bila potrebna da bismo kvalitetno sastavili podneske osigurali su nam prof. dr. sc. Zlata Đurđević i prof. dr. sc. Ivo Josipović. Nakon što su svi klubovi predali svoje podneske (zahtjeve i odgovore), organizator nam je poslao podneske drugih klubova kako bismo se pripremili za usmena izlaganja. Kriteriji za ocijenjivanje pisanih podnesaka bili su: analitičke vještine, dubina ulaženja u problematiku, učinkovitost i sposobnost uvjeravanja i logike, pravna argumentacija, bogatstvo mišljenja, temeljitost, forma i raspored. S druge strane, negativno se uzimalo u obzir iznošenje irelevantne argumentacije te proturječnosti u tekstu. Nakon vrednovanja svih podnesaka naš klub je imao najbolji odgovor države te drugu najbolju aplikaciju.

Druga faza natjecanja održala se u Beogradu, u Palači pravde, a sastojala se u simulaciji rasprave pred *Europskim sudom za ljudska prava*. Konceptcija ove faze je bila takva da su se naši zastupnici aplikanta sučeljivali sa zastupnicima države drugih klubova i obrnuto. Izlaganja su bila organizirana na način da su zastupnici aplikanta najprije usmeno izlagali svoj zahtjev u vremenu od 20 minuta, nakon čega su zastupnici države imali isto toliko vremena da iznesu svoj odgovor na zahtjev. Potom su zastupnici aplikanta unutar 10 minuta odgovarali na navode države, a zatim su zastupnici države imali još toliko da odgovore na navode podnositelja zahtjeva. Dakle, svaka rasprava trajala je ukupno 60 minuta. Vijeća pred kojima su se održavale rasprave imala su tri člana, osim u finalu koje je održano pred peteročlanim vijećem. Članovi vijeća bili su uglavnom istaknuti suci ustavnih i vrhovnih sudova iz regije te drugi stručnjaci za područje ljudskih prava. Kriteriji za ocijenjivanje usmenog dijela natjecanja bili su pravna argumentacija, način izlaganja i pobijanje protivnikovih argumenata.

U prvom krugu usmenog natjecanja klubovi su prema ždrijebu bili podijeljeni u četiri skupine. Naši prvi protivnici bili su klubovi iz Podgorice i Banja Luke, a po završetku početnog kruga naš klub je bio prvi u skupini, temeljem čega se izravno plasirao u polu-finale.

Prema polufinalnom ždrijebu bili smo u skupini s klubovima iz Tetova te ponovno s klubom iz Banja Luke. Rezultati polufinalnih dvoboja su našem klubu omogućili prvo mjesto u skupini, a pobjednik druge polufinalne skupine bio je klub iz Beograda.

Tako su se na kraju kao finalisti našli klubovi »*Vladimir Bayer*« iz Zagreba i »*Slobodan Jovanović*« iz Beograda. Finale je bilo vrhunski odrađeno od strane članova obaju klubova, međutim, sudačko vijeće je ipak odlučilo pobjednički pehar predati našem klubu, koji je nedvojbeno u odnosu na sve klubove dominirao veoma čvrstom argumentacijom bogato potkrijepljenom sudskom praksom *Europskog suda za ljudska prava*.

Treba spomenuti da je Pravnom fakultetu u Stockholmu ova vrsta natjecanja s vremenom prerasla i u izborni predmet. Međutim, naš fakultet još uvijek nema takvu praksu, niti predviđa ECTS bodove natjecateljima, što čini ovaj uspjeh još vrijednijim s obzirom na to da su studenti ovom natjecanju zapravo posvetili svoje slobodno vrijeme, koje je ionako veoma oskudno imajući u vidu brojne obveze na fakultetu. Ipak, postoje najave da će u narednim reformama pravnog obrazovanja kod nas biti predviđeni ECTS bodovi i za *moot court* natjecanja.

Švedski helsinški odbor predviđa u svom planu da će i slijedećih nekoliko godina organizirati ovo natjecanje među državama s naših prostora, nakon čega bi zadatak da se natjecanje nastavi trebao preuzeti jedan ili dvoje profesora iz regije. Iskreno se nadamo da će u budućnosti ovo natjecanje postati tradicija, poput one među skandinavskim državama.